

Principer för servicenätet

Stadsstyrelsen 06.02.2024 § 47

Beredning och tilläggsuppgifter
bildningsdirektör Sari Gustafsson, stadsutvecklingsdirektör Dan Mollgren, lokalitetsdirektör Mikko Silvast och finansdirektör Henrik Rainio, fornamn.efternamn@porvoo.fi

Bakgrund

I Borgå stads strategi definieras fyra spetssteman som kompletterar målet ekonomisk tillväxt: den populäraste hemstaden, bäst även i vardagen, pulserande stadsliv och klimatinsatsernas stad. En högklassig utbildning och småbarnspedagogik skapar förutsättningar för tillväxt, välfärd, deltagande och stadens konkurrenskraft. Under de senaste 12 åren har man investerat över 200 miljoner euro i nya fastigheter för daghem och skolor. Borgå satsar för att uppnå en enhetlig lärtig från barndomen till ålderdomen. Den enhetliga stigen för barn och unga innefattar ordnandet av småbarnspedagogik, förskoleundervisning och undervisning på andra stadiet, inklusive övergångar.

Ändringar i verksamhetsmiljön påverkar onekligen ordnandet av verksamheten. Enligt befolkningsprognoser kommer antalet barn minska även i Borgå på lång sikt, med cirka 11,3 % tills år 2040. Vi bör dock uppmärksamma att fastän antalet barn inom åldersgrupperna för småbarnspedagogik och förskoleundervisning sjunker, kommer deltagandeprocenten för tjänster öka nu och några år framöver.

I stadens strategi har man antecknat ett tillväxtmål till 70 000 invånare tills år 2040. År 2022 var tillväxten dock endast 0,2 %. Trots flyttningsrörelsen och tillväxten kommer antalet barn öka endast en aning i och med den nationella sjunkande nativiteten. När antalet kundrelationer minskar måste servicenätet förnyas för att staden kan producera allt bättre service på ett kostnadseffektivt sätt. Om antalet barn minskar enligt prognoserna innebär det att statsandelarna minskar ungefär 5–6 miljoner euro i driftsekonomi för sektorn växande och lärandet tills år 2024, eftersom statsandelarna bestäms enligt antalet barn.

Målen för servicenätet

På grund av det ekonomiska läget måste man förutse framtida händelser och följa programmen för balansering av ekonomi och produktivitet inom varje sektor. I Borgå stads budget för år 2024 har man bestämt att man genomför en översyn av servicenätet och en plan för framtiden inom sektorn för växande och lärande under år 2024. Målet är att känna igen ändringar i servicebehov och -utbud vid ett tidigare skede än förut och reagera proaktivt på behoven, också i fråga om servicenätet. Dessutom ska man i planeringen av servicenätet bättre beakta vilka effekter planeringen av markanvändning har för tjänsterna samt byggnadernas behov för renovering och nya investeringar.

Grunden för planeringen av servicenätet är strategiska principer och riktlinjer, men vilka man kan skapa en bestående, mångsidig och långvarig verksamhetsmodell. För att uppnå maximal nytta och synergi deltar tre sektorer i utrednings- och planeringsarbetet för servicenätet av Borgå stads småbarnspedagogik och grundläggande utbildning: växande och lärande, stadsutveckling och lokaltjänsterna. Också arbetets kostnader delas mellan de tre deltagarna.

Principerna för servicenätet

Servicenätets principer avspeglar dess värden, genomför den lagstadgade normstyrningen och utgör en stor del av definierande av servicenivån. Principerna stämmer överens med målen och principerna som stadens andra aktörer fastställt. Syftet är att skapa riktlinjer för upprätta en översyn av och plan för servicenätet för tjänsterna inom sektorn för växande och lärande. Målet är barn och ungas inlärning och välmående.

Princip 1 Växande och lärande står i verksamhetens centrum

Genom att systematiskt planera servicenätet och att flexibelt dela in områdena kan man förebygga segregation av områden. Man säkerställer småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för alla barn. Syftet är att skapa ett servicenät som svarar mot barnens behov, där åtminstone hälften av driftsekonomin för ordnandet av tjänster inom småbarnspedagogik och grundläggande utbildning riktas till genomförande av den grundläggande uppdraget, det vill säga personalkostnaderna av växande, lärande och stöd. På så sätt stöder servicenätsplanen också tillgången till personal.

Princip 2 Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande

Att förutse lärstigen möjliggör en enhetlig stig för växande, vilket igen gör det möjligt att beakta övergångar under barnets lärstig utgående från barnet och inom det geografiska serviceområdet.

Förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogiken kan i mån av möjlighet ordnas i skolornas utrymmen.

Serviceområdena är bredare än elevupptagningsområdena. Genom samarbete med intressentgrupperna kan man påverka servicehelheten. Man bör beakta bland annat lösningar med kollektivtrafiken, ändamålsenlig planläggning och rytmen av byggprojekt.

Princip 3 Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter

Trots det uppskattade minskningen av antalet barn bör utbildningsanordnaren producera pedagogiskt högkvalitativ service för kommunens invånare. Detta är möjligt genom ändamålsenlig, ekonomisk och effektiv användning av lokaler. Målet med översynen av servicenät är att övergå till permanenta lösningar kring utrymmen och deras läge, så att kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet är synkroniserade. Lokalerna planeras så, att de kan ändras flexibelt. Kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet synkroniseras så att de passar ihop.

Princip 4 Planeringen av servicenätet bygger på information

Utgångspunkten för planeringen av servicenätet är uppskattningar av kommande antal barn och elevantal inom förskole- och grundläggande undervisning. Servicenätet planeras så att man utnyttjar en på förhand överenskommen indelning av områden och utgångsinformation. Planeringen av servicenät grundar sig på mångsidig utvärdering som görs i samarbete mellan sektorerna för växande och lärande, lokalservice och planeringen av markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen.

Princip 5 Planeringen av finsk- och svenskspråkigservice har samma grunder

Planeringen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget, som innefattar en granskning av befolkningsstrukturen och dess utveckling, en beskrivning av det nuvarande servicenätet, information om antalet barn och elever på stadsnivå, ekonomiska granskningar på stads- och enhetsnivå samt information om lokalernas omfattning och kondition. I tolkningarna beaktas bland annat bildningscentrumens uppdrag på glesbygdsområden, skärgården, tvåspråkighet och andelen personer med invandrarbakgrund på området.

Servicenätet ställs i relation till ändringar inom verksamhetsmiljön, så som befolkningsförändringar, ändringar i lagstiftningen, framförhållningen av servicebehov och ordnandet av tjänster, ändringar i finansiering och kostnader samt behov av renoveringar och nybyggnad. Från principerna för planeringen av servicenätet kan man härleda skilda och noggrannare kriterier under utredningen och planeringen, men principerna utgör grunden för att forma dem och dra upp ramar för dem. Kunskapsunderlaget för har fastställts på samma sätt för principerna.

Efter översynen av servicenätet gör man upp en servicenätsplan som innehåller potentiella scenarion och/eller alternativ för det framtida servicenätet och dess servicenivå. Servicenätsplanen innefattar förslag på ändringar i servicenätet för båda språkgrupperna, på läget av daghem och skolor samt åtgärder som riktas till daghems- och skolbyggnader.

Noggrannare beskrivningar av de olika principerna för servicenätsplanen finns i FCG:s bilaga Principerna för planeringen av Borgå stads servicenät.

Processen och projektets verksamhetstid

Processen har inletts genom att definiera principer för servicenätet och en konkurrensutsättning i slutet av 2023. När principerna har godkänts följer en utredning och utredningens godkännande. Därefter gör man upp en plan, som godkänns mot slutändan av året 2024. Målet är att synkronisera planen med programmet för balansering av ekonomi och produktivitet samt budgeten 2025 med tillhörande planeringsår. De egentliga besluten om verkställande för servicenätet fattas under våren-hösten 2025, under följande fullmäktigeperiod.

En noggrannare beskrivning av processen kring samordnandet av beslutsfattande i nämnderna, stadsstyrelsen och stadsfullmäktige under 2023–2025 beskrivs i bilaga 1 Principerna och processen för servicenätet

Projektgruppens upplägg

Växande och lärande:

Bildningsdirektör Sari Gustafsson, direktör för småbarnspedagogik Leila Nyberg, direktörerna för fins- och svenskspråkig grundläggande utbildning och gymnasieutbildning Jari Kettunen och Rikard Lindström, förvaltningschef Mervi Tuominen, planerare Linda Karlsson

Stadsutveckling:

Stadsutvecklingsdirektör Dan Mollgren, generalplanechef Maija-Riitta Kontio

Lokaltjänsterna:

Lokalitetsdirektör Mikko Silvast, stadsarkitekt Markku Partanen, byggchef Tommi Mikkeli

Ekonomi och finansiering:

Finansdirektör Henrik Rainio, controller Sari Klenberg

Utveckling och digitalisering:

Utvecklingsdirektör Charlotta Grönqvist, utvecklingschef Mervi Makkonen

Projektets styrning

Projektet kring servicenätet styrs av stadsstyrelsen.

Därpå följande skeden

Översynen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget i februari, efter konkurrensutsättningen. När principerna har behandlats i februari 2024 lämnas mötespunkten över till nämnden för växande och lärande och stadsutvecklingsnämnden för utlåtande. Därefter returneras punkten till stadsstyrelsen för godkännande och beslut. Också lokaltjänsterna och finansledningen kan komplettera sina tidigare utlåtanden. Utbildningssektionerna för växande och lärande kan inom ramen för sina tidtabeller ge utlåtanden till nämnden för växande och lärande.

Beslutsförslag

Stadsstyrelsen sänder principerna enligt förslag till nämnden för växande och lärande samt stadsutvecklingsnämnden för utlåtande, koncerntjänsterna instrueras att komplettera förslaget i fråga om lokaler och finansiering under februari. Stadsstyrelsen fattar beslut om principer på basis av utlåtandena 11.3.2024.

Källor och rapporter som används

Principerna och processen för servicenätet, behandlats under aftonskolan 13.12.2023 och finns under filerna i de förtroendevaldas elektroniska möte.

Bilaga 1. Principerna för servicenätet (på finska)

Bilaga 2 Principerna för planeringen av Borgå stads servicenät (FCG, på finska)

Bilaga 3 Översyn och planering av servicenätet (Plandisc, på finska)

<https://create.plandisc.com/0ZnOL9w>

Bilaga 4 "Väestönmootoksen vaikutukset varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetuksen järjestämiseen" UKM

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165280/OKM_2023_52.pdf?sequence=1&isAllowed=y

tf. Stadsdirektör

Stadsstyrelsen sänder principerna enligt förslag till nämnden för växande och lärande samt stadsutvecklingsnämnden för utlåtande. Koncerttjänsterna instrueras att komplettera förslaget i fråga om lokaler och finansiering. Nämndernas ulåtanden begärs att ge under februari. Stadsstyrelsen fattar beslut om principer på basis av utlåtandena 11.3.2024.

Beslut

Stadsstyrelsen beslutade enhälligt sända principerna för servicenätet till nämnden för växande och lärande samt stadsutvecklingsnämnden för utlåtande. Koncerttjänsterna instruerades att komplettera förslaget i fråga om lokaler och finansiering. Nämndernas ulåtanden begärs att ge under februari. Stadsstyrelsen fattar beslut om principer på basis av utlåtandena 11.3.2024.

Stadsstyrelsen uppmanade också att utreda vilka åtgärder och resurser som behövs för att upprätthålla det befintliga bildningsnätet i servicebyarna. Det är viktigt att detta alternativ undersöks som en del av utredning av bildningsnätet, så att trovärdigheten för utredningen inte ifrågasätts när det gäller att fatta beslut.

Stadsstyrelsen 08.04.2024 § 112
97/12.00.01/2024

Stadsstyrelsen har fått utlåtanden om principerna för servicenätet av nämnden för växande och lärande och av stadsutvecklingsnämnden.

Nämnden för växande och lärande fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid bland annat att man måste hålla fast vid tidsaxeln och ordningen för processen. Nämnden och sektionerna vill under processens gång få information om hur arbetet framskrider och önskar att det begärs utlåtanden av dem. Processen är mångfasetterad och sektorövergripande, vilket bör beaktas både i planeringen och i beslutsfattandet. Borgå är en utmanande stad geografiskt sett, och det går inte att entydigt beakta till exempel modersmål, elevantal eller gruppstorlekar på ett kalkylmässig sätt. I utredningsskedet är grundscenariot en beskrivning av nuläget.

I stadsutvecklingsnämndens utlåtande konstateras att principerna för servicenätet har definierats tydligt och de utgör en god grund med hjälp av vilken man fortsätter med att utarbeta en utredning av och en plan för servicenätet för växande och lärande. Hela processen är indelad i etapper som följer varandra på ett logiskt sätt, vilket torde bidra till att man kan definiera det framtida servicenätet och de åtgärder som behövs. I utlåtandet framhävs dessutom att ur synvinkeln för barn, unga och föräldrar är en god boendemiljö en

flerdimensionell helhet som består av flera sammanhörande egenskaper. Skolor och daghem samt goda gångförbindelser, inklusive kollektivtrafik, spelar en väsentlig roll i hur man upplever en god boendemiljö.

Stadsstyrelsen konstaterar att nämndernas utlåtanden till största delen kan uppfyllas och att de stöder ett ingående utrednings- och planeringsskede. De principer som man nu fattar beslut om har utarbetats för planeringen i nästa skede och för att säkerställa en mångsidig och fördomsfri utvärdering och referensram. Man utesluter inte vissa alternativ från planeringen på förhand. Scenarierna kommer i planeringsskedet att innehålla olika kriterier, där olika saker kan utvärderas och betonas. Även nuläget utvärderas redan i utredningsskedet som ett grundscenario. I alla alternativa scenarier i planen följs naturligtvis gällande lagstiftning.

I nämndernas utlåtanden framkom inget som skulle ge skäl att ändra på utkastet till principer för servicenätet. Därmed fastställer stadsstyrelsen de bifogade principerna, utifrån vilka man kommer att bereda utredningen av och planen för servicenätet för växande och lärande.

Nämnderna hålls uppdaterade om hur ärendet och processen framskrider och informeras i samband med nämndernas möten. Det är viktigt att tidsplanen följs, så att servicenätets potential kan synkroniseras till en del av det ekonomiska produktivitets- och balanseringsprogrammet.

Bilagor:

Principerna för servicenätet (på finska)

Principerna för planeringen av Borgå stads servicenät (FCG, på finska)

Översyn och planering av servicenätet (Plandisc, på finska)

Väestömuutoksen vaikutukset varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetuksen järjestämiseen (UKM)

Nämnden för växande och lärande 29.2.2024 Utlåtande

Stadsutvecklingsnämnden 13.2.2024 Utlåtande

Finskspråkiga utbildningssektionen 27.2.2024 Utlåtande

Svenskspråkiga utbildningssektionen 27.2.2024 Åsikt

tf. Stadsdirektör

Stadsstyrelsen beslutar godkänna följande principerna med vilka man upprättar översyn av och plan för servicenätet för tjänsterna inom sektor för växande och lärande.

Princip 1 Växande och lärande står i verksamhetens centrum

Genom att systematiskt planera servicenätet och att flexibelt dela in områdena kan man förebygga segregation av områden. Man säkerställer småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för alla barn. Syftet är att skapa ett servicenät som svarar mot barnens behov, där åtminstone hälften av driftsekonomin för ordnandet av tjänster inom småbarnspedagogik och grundläggande utbildning riktas till genomförande av den

grundläggande uppdraget, det vill säga personalkostnaderna av växande, lärande och stöd. På så sätt stöder servicenätsplanen också tillgången till personal.

Princip 2 Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande

Att förutse lärstigen möjliggör en enhetlig stig för växande, vilket igen gör det möjligt att beakta övergångar under barnets lärstig utgående från barnet och inom det geografiska serviceområdet.

Förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogiken kan i mån av möjlighet ordnas i skolornas utrymmen.

Serviceområdena är bredare än elevupptagningsområdena. Genom samarbete med intressentgrupperna kan man påverka servicehelheten. Man bör beakta bland annat lösningar med kollektivtrafiken, ändamålsenlig planläggning och rytmen av byggprojekt.

Princip 3 Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter

Trots det uppskattade minskningen av antalet barn bör utbildningsanordnaren producera pedagogiskt högkvalitativ service för kommunens invånare. Detta är möjligt genom ändamålsenlig, ekonomisk och effektiv användning av lokaler. Målet med översynen av servicenät är att övergå till permanenta lösningar kring utrymmen och deras läge, så att kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet är synkroniserade. Lokalerna planeras så, att de kan ändras flexibelt. Kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet synkroniseras så att de passar ihop.

Princip 4 Planeringen av servicenätet bygger på information

Utgångspunkten för planeringen av servicenätet är uppskattningar av kommande antal barn och elevantal inom förskole- och grundläggande undervisning. Servicenätet planeras så att man utnyttjar en på förhand överenskommen indelning av områden och utgångsinformation. Planeringen av servicenät grundar sig på mångsidig utvärdering som görs i samarbete mellan sektorerna för växande och lärande, lokalservice och planeringen av markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen.

Princip 5 Planeringen av finsk- och svenskspråkigservice har samma grunder

Planeringen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget, som innefattar en granskning av befolkningsstrukturen och dess utveckling, en beskrivning av det nuvarande servicenätet, information om antalet barn och elever på stadsnivå, ekonomiska granskningar på stads- och enhetsnivå samt information om lokalernas omfattning och kondition. I tolkningarna beaktas bland annat bildningscentrumens uppdrag på glesbygdsområden, skärgården, tvåspråkighet och andelen personer med invandrarbakgrund på området.

Beslut

Stadsstyrelsen godkände efter omröstning följande principer med vilka man upprättar översyn av och plan för servicenätet för tjänsterna inom sektor för växande och lärande.

Princip 1 Växande och lärande står i verksamhetens centrum

Genom att systematiskt planera servicenätet och att flexibelt dela in områdena kan man förebygga segregation av områden. Man säkerställer småbarnspedagogik, förskoleundervisning och grundläggande utbildning för alla barn. Syftet är att skapa ett servicenät som svarar mot barnens behov, där åtminstone hälften av driftsekonomin för ordnandet av tjänster inom småbarnspedagogik och grundläggande utbildning riktas till genomförande av den grundläggande uppdraget, det vill säga personalkostnaderna av växande, lärande och stöd. På så sätt stöder servicenätsplanen också tillgången till personal.

Princip 2 Servicenätet stöder formandet av en enhetlig stig för växande och lärande

Att förutse lärstigen möjliggör en enhetlig stig för växande, vilket igen gör det möjligt att beakta övergångar under barnets lärstig utgående från barnet och inom det geografiska serviceområdet. Förskoleundervisningen och kompletterande småbarnspedagogiken kan i mån av möjlighet ordnas i skolornas utrymmen. Serviceområdena är bredare än elevupptagningsområdena. Genom samarbete med intressentgrupperna kan man påverka servicehelheten. Man bör beakta bland annat lösningar med kollektivtrafiken, ändamålsenlig planläggning och rytmen av byggprojekt.

Princip 3 Servicenätet består av fungerande och ekonomiska enheter

Trots det uppskattade minskningen av antalet barn bör utbildningsanordnaren producera pedagogiskt högkvalitativ service för kommunens invånare. Detta är möjligt genom ändamålsenlig, ekonomisk och effektiv användning av lokaler. Målet med översynen av servicenät är att övergå till permanenta lösningar kring utrymmen och deras läge, så att kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet är synkroniserade. Lokalerna planeras så, att de kan ändras flexibelt. Kriterierna för elevupptagning och riktlinjerna för servicenätet synkroniseras så att de passar ihop.

Princip 4 Planeringen av servicenätet bygger på information

Utgångspunkten för planeringen av servicenätet är uppskattningar av kommande antal barn och elevantal inom förskole- och grundläggande undervisning. Servicenätet planeras så att man utnyttjar en på förhand överenskommen indelning av områden och utgångsinformation. Planeringen av servicenät grundar sig på mångsidig utvärdering som görs i samarbete mellan sektorerna för växande och lärande, lokalservice och planeringen av

markanvändning, utvecklingsenheten och finansledningen.

Princip 5 Planeringen av finsk- och svenskspråkigservice har samma grunder

Planeringen av servicenätet börjar med en beskrivning av nuläget, som innefattar en granskning av befolkningsstrukturen och dess utveckling, en beskrivning av det nuvarande servicenätet, information om antalet barn och elever på stadsnivå, ekonomiska granskningar på stads- och enhetsnivå samt information om lokalernas omfattning och kondition. I tolkningarna beaktas bland annat bildningscentrumens uppdrag på glesbygdsområden, skärgården, tvåspråkighet och andelen personer med invandrarbakgrund på området.

Wilhelmiina Eskola föreslog, understödd av Sami Ryyänen, att princip 2 ändras till:

”Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvu- ja opinpolun muodostumista

Opinpolun ennakointi mahdollistaa ehyen kasvupolun, jolloin lapsen opinpolkua ja opinpolun aikaisia siirtymiä voidaan huomioida lapsilähtöisesti, pitäen kuitenkin kiinni lähikouluperiaatteesta ja koulukohtaisista oppilaaksiottoalueista. Lapselle voidaan tarjota myös toista lähikoulua eri oppilaaksiottoalueella, mutta päätös siirtymisestä on vanhempien ja perustuu vapaaehtoisuuteen. Esiopetuksen ja sitä täydentävän varhaiskasvatuksen voi mahdollisuuksien mukaan järjestää koulujen tiloissa. Sidosryhmien kanssa tehtävällä yhteistyöllä voidaan vaikuttaa palvelukokonaisuuteen. Huomioitava on mm. joukkoliikennetkaisu, tarpeiden mukainen kaavoitus sekä rakentamishankkeiden rytmitys.”

Stadsdirektörens förslag vann i omröstningen över Eskolas förslag med rösterna 7 (Holmström Johnny, Lund Bodil, Puromies Eeva, Servin Kevin, Uski Nina, Välimäki Markku, Wiitakorpi Jorma) – 6 (Blomqvist-Valtonen Elin, Eskola Vilhelmiina, Ryyänen Sami, Sigfrids Frida, Valasti Matti, Söderberg Johan).

